

ANTISZEMITA
GYŰLŐLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ

2023. JÚNIUS

TETT ÉS VÉDELEM
LIGA

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	3
A Tett és Védelem Liga	4
A jelentésről	5
Módszertan	7
Antiszemita gyűlöletcselekmények – 2023. június	10
Gyűlöletbeszéd	10
További gyűlöletcselekmények	11
Közösségi hírek, reakciók	12
Egyéb hírek	18
A hónap krónikája	21
Kapcsolat és támogatás	22
Felhasznált irodalom	22
Impresszum	23

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

---

antiszemitizmus elleni küzdelem jelentős része az antiszemita incidensek előfordulásának nyomon követése. A Tett és Védelem Liga egyik célja, hogy a társadalom szélesebb köreiből felhívja a figyelmet az antiszemitizmusra. Ennek elsődleges eszköze a közéletben előforduló gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos folyamatos és szakmailag megalapozott monitoringtevékenység. Az antiszemita incidensekre és egyéb gyűlöletcselekményekre vonatkozó információk gyűjtése és elemzése hiányában sem a zsidó közösségek, sem az egyének számára nem lehet valós védelmet biztosítani. Az adatgyűjtés eredményét a Tett és Védelem Liga havi rendszerességgel közzéteszi havi jelentések formájában, az egyes országokra/régiókra vonatkozó megállapítások összefoglalóját pedig éves jelentésben publikálja.

A jelentések kétféle cselekménnyel foglalkoznak: antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentések mindkét cselekményt összefoglalóan 'gyűlöletcselekményeknek' nevezik. Az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és az egyéb típusú gyűlölet-bűncselekmények közötti fő különbség az antiszemita motiváció megléte. Az egyes országok eltérő törvényei és jogszabályi alkalmazásai következtében változó, hogy a büntetőjog szerint mely antiszemita incidensek számítanak bűncselekménynek. Előfordulnak olyan gyűlölet motiválta cselekmények is, amelyek ugyan felzaklatják a zsidó közösséget, mégsem tekinthetők bűncselekménynek, például a szólásszabadság égisze alatt. Az általános áttekintés megszerzése és az időbeli változások vizsgálata érdekében a Tett és Védelem Liga szerint mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

A minél szélesebb körű monitorozás érdekében a Tett és Védelem Liga többféle forrást alkalmaz. Az események regisztrálásán kívül, az egyes incidensek különböző jellemzőit is számba vesszük. A dokumentálás során rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére (amennyiben ismert), célpontjára és (esetleges) következményeire vonatkozó adatokat, valamint megkülönböztetjük egymástól az eltérő cselekménytípusokat.

A Tett és Védelem Alapítvány júniusi monitoring-tevékenysége során egy antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, ezt gyűlöletbeszédként kategorizáltuk.

Ebben a hónapban egy további gyűlölet-cselekményt azonosítottunk.

Alapítványunk nem kezdeményezett új eljárást júniusban, és korábbi eljárásainkkal kapcsolatban sem kaptunk értesítést.

A TETT ÉS VÉDELEM LIGA

Az elmúlt évtizedben erősödött az antiszemitizmus Európában. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA)¹ felmérései és a Rágalmazásellenes Liga (ADL) Global 100² tanulmányai jól mutatják az antiszemitizmus széles spektrumát és időbeli változásait.

Az antiszemita incidensek az események tartalmát, megnyilvánulási módját és elkövetőit tekintve meglehetősen különböznek egymástól a monitorozott országokban. A modern antiszemitizmus leginkább az iszlámizmushoz és a szélsőséges jobb-, illetve baloldali csoportokhoz köthető. Iszlamista megnyilvánulások leggyakrabban Nyugat-Európa azon országaiban fordulnak elő, ahol nagyobb számú muszlim lakosság él, míg Kelet- és Közép-Európában ritkaságnak számítanak. A szélsőbaloldali antiszemitizmus Nyugat-Európában gyakran az anticionizmus álcája mögé bújlik, és rendszerint a közel-keleti konfliktushoz köthető.

Kelet- és Közép-Európában a jobboldal zsidókkal szembeni előítéletességének van hagyománya, és nem csupán a fasizmushoz és a náciizmushoz köthető, hanem időnként populista-nacionalista csoportok köreiből is megjelenik. Az elmúlt évtizedben számos országban érezte magát egyre nagyobb veszélyben a zsidó közösség. A veszélyérzet nem csak a zsidók és zsidó intézmények ellen irányuló fizikai támadások terjedése miatt növekszik, hanem az egyre terjedő összeesküvés elméletek, a gyűlölet online megnyilvánulásai és az olyan politikai kampányok miatt is, amelyek be kívánják tiltani például a brit milá szertartást és a kóser étkezést.

Az antiszemitizmus elleni harc egyre sürgetőbb probléma Európában. A Tett és Védelem Liga azért jött létre, hogy felfedje a modernkori antiszemitizmus mozgatórugóit és hatékony védelmet biztosítson ellene.

¹ Az EU alapjogi ügynöksége: „antiszemitizmus – az európai unióban 2008 és 2018 között rendelkezésre álló adatok áttekintése”
² [HTTPS://GLOBAL100.ADL.ORG](https://global100.adl.org)

A JELENTÉSRŐL

Az antiszemitizmus általános megítélése és kezelése sokszor szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele a tényleges helyzet megismerése, amelynek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek³ monitorozása.

A Tett és Védelem Liga 2019-től kezdve Európa 7 országában folytat monitoringtevékenységet. Első lépésként jelenleg Ausztriában, Csehországban, Norvégiában, Lengyelországban, Romániában, Szlovákiában és Svédországban gyűjtünk adatokat, később további országokra is ki fogjuk terjeszteni tevékenységünket. Az antiszemitizmus monitorozását illetően az országoknak megvannak a maguk sajátosságai, melyek között meglehetősen nagy különbségek fedezhetők fel. Bizonyos országokban több olyan szervezet is működik, amely a Tett és Védelem Ligához hasonló céllal rendelkezik, míg máshol elhanyagolható mértékű vagy egyáltalán nincsen hasonló tevékenység. A Tett és Védelem Liga semmi esetre sem szeretne a meglévő szervezetek helyébe lépni, információcserére törekszünk és együttműködéseket szeretnénk létrehozni.

A havi jelentéseken túl, az incidensek részletes elemzését ismertető éves összefoglaló jelentéseket is készítünk. A jelentéseket angol nyelven, illetve a legtöbb esetben a helyi nyelven is közzétesszük.

A gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekménytípusoktól. Ezek a bűncselekmények és incidensek egyfajta üzenetnek tekinthetők, nem csak az adott áldozatra, hanem egy nagyobb közösség felé irányulnak. Az antiszemitizmus és az egyéb gyűlölet-bűncselekmények tehát nem csak egy adott személyt, hanem az egész társ-

adalom szerkezetét támadják. Ez természetesen nem csökkenti az áldozatok által átélt fájdalmat és lelki traumát. Ezen bűncselekmények gyakran nem csak az áldozatokra vagy a tulajdonukra jelentenek veszélyt, de gyakran az áldozat önbecsülése és méltósága is csorbát szenved. Az incidensek azt érzékeltetik, hogy az áldozat nem egyenrangú tagja vagy egyáltalán nem is tagja a társadalomnak. Mivel a gyűlölet-bűncselekmények általánosságban az áldozat valamely (vélt vagy valós) megváltoztathatatlan tulajdonsága ellen irányulnak, az áldozat szinte védtelen. Az áldozatok sokszor félnek, hogy hasonló vagy még rosszabb atrocitások érik majd őket, ha azonosítják az elkövetőket az illetékes hatóságnál. Az incidensek nem megfelelő kezelése könnyen vezethet másodlagos viktimizációhoz, amikor az áldozat elhiszi, hogy ő a hibás, amiért például nem volt elég elővigyázatos, stb. Ezek a típusú bűncselekmények, mint már említettük, egy egész közösséget érintenek. Áldozatai sokszor felcserélhetők, mivel számos esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott megtámadott csoport tagja. Ez azt jelenti, hogy a megtámadott csoport minden tagja potenciális áldozattá válik és félhet, hogy a jövőben ő maga is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontja lesz. Ez különösen igaz azokra a csoportokra, amelyek hosszú idő óta ki vannak téve az előítéleteknek. Annak hosszas bizonyítása szükségtelen, hogy a zsidóság ebbe a körbe tartozik. Ezen cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen incidensek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve súlyos következményekkel járhat, hiszen egyrészt felbátorítja az elkövetőket, hogy hasonló cselekményeket kövessenek el, másrészt az egész társadalom összetartó erejét csonkítja⁴.

Nem túlzás azt állítani, hogy kevesebb gyűlölet-bűncselekményt jelentenek és dokumentálnak, mint amennyi valójában

³ Részletekért lásd a *Műdszertan* fejezetet.

⁴ Levin és McDevitt 1999, 92-93; OSCE/ODIHR 2009a, 19-21; OSCE/ODIHR 2009b, 17-18; Perry 2001, 10).

történik. Az elkövetett és a bejelentett bűncselekmények számában való országokbeli eltérés nem feltétlenül köthető a zsidók számához. A kevesebb bejelentett cselekmény egyik oka, hogy az áldozatok sokszor nem jelentik az eseteket a rendőrségen vagy az illetékes hatóságnál. Ennek több magyarázata lehet. Sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik az eseteket, akár felkészületlenség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van továbbá, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat vagy nem tudja hova fordulhatna segítségért. Az áldozatok tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül és a bejelentés miatt még többet fognak szenvedni, illetve azt is feltételezhetik, hogy a hatóságok nem tudják majd bizonyítani a gyűlöletmotivációt, így a bejelentés hiábavaló.

A civil szervezetek segíthetnek ezen problémák orvoslásában, együttműködhetnek a rendőrséggel és az illetékes hatóságokkal, valamint egyfajta közvetítő szerepet is betölthetnek az áldozat és a hatóság között. A civil szervezetek által készített jelentések alkalmasak lehetnek arra, hogy felhívják a hivatalos szervek figyelmét a gyűlöletmotivált bűncselekményekre és az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendeket rajzoljanak fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra terelésében, jogi védelmet nyújthatnak az áldozatoknak, és egyéb módon segíthetik őket.

MÓDSZERTAN

A jelentések kétféle cselekménnyel foglalkoznak: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel, melyeket az EBESZ a következőképpen definiál⁵ (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál⁶
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. Habár az antiszemitizmusnak létezik egy széles körben elfogadott meghatározása (lásd IHRA 2017), a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozóan jelenleg nincs egy következetes definíció a Tett és Védelem Liga által monitorozott országokban.

A jogi következmények is eltérőek az egyes országokban, így előfordulhat, hogy ami bűncselekménynek számít az egyik országban, nem törvényellenes egy másikban. Egyértelmű példa erre az ún. holokauszttagadás, amely Magyarországon például jogellenes, míg a Tett és Védelem Liga által monitorozott számos másik országban nem törvénysértő. A Tett és Védelem Liga adatgyűjtése meglehetősen széleskörű, igyekszünk minden esetről beszámolni jelentéseinkben, ugyanakkor előfordulhat, hogy egymáshoz hasonló eseteket bizonyos országokban bűncselekményként, míg máshol „csak” incidensként tartunk nyilván. Mindig az adott ország büntető törvénykönyve szerinti meghatározást vesszük alapul. Úgy véljük, hogy e különbségek okozta problémák idővel csökkenni fognak, ahogy egységes meghatározásokat

és jogszabályi rendelkezéseket fogadnak el az Európai Unióban.

Jelentéseinkben részletesen ismertetjük a gyűlölet motiválta incidenseket és bemutatjuk, hogyan igyekszünk kezelni a problémákat. Jelentéseink nemzetközi és független monitorozásokon, helyi tudósítóktól szerzett információkon, valamint azonos vagy hasonló ügyekkel foglalkozó szervezetek gyűjtötte adatokon alapulnak.

A havi jelentések a lehető legtágabb értelemben veszik számba az antiszemitizmus motiválta gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket, bemutatva azok elkövetőit, célpontját, módszereit és üzenetét. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos azonban, hogy az antiszemita motivációt meg lehet állapítani, azaz, hogy az elkövető a zsidósághoz való tartozás vagy annak feltételezése miatt választotta az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő.

A monitorozás során gyűlöletcselekménynek tekintünk minden esetet, amely a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába tartozik. Ezek lehetnek az adott ország büntető törvénykönyve által nevesített bűncselekmények (például közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban a büntető törvénykönyvben szereplő egyéb tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható.

A gyűlöletcselekmények azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített indikátorok⁷ vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. A média figyelésén és helyi tudósítók beszámolóin túl, a Tett és Védelem Liga az

5 A gyűlölet-bűncselekmények tudományos meghatározása rendkívül ellentmondásos és szerteágazó. (Erről bővebben lásd Chakraborti és Garland 2009, 4–7). Ezek a definíciók fontos adalékként szolgálhatnak a bűncselekmények megértéséhez, a gyakorlati munkában azonban nehezen használhatóak. Ez tette szükségessé egyszerűbb, gyakorlatiasabb meghatározások kialakítását.

6 Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény (OSCE/ODIHR 2009a, 24). Ennek általunk való kezelését lásd később.

7 Ezeket a *Módszertan* részben ismertetjük.

áldozatok bejelentéseire támaszkodik. Magyarországon 24 órás forródrót működik, amely megkönnyíti a bejelentést. Célunk, hogy más országokban is létrehozzunk hasonló szolgáltatást, hogy a helyi nyelveken lehessen bejelentéseket tenni. Ezen kívül lehetőség van névtelen online bejelentésre is, ennek különösen nagy jelentősége lesz a beszámolóink szempontjából. Ha az áldozat nem tud vagy nem szeretne bejelentést tenni, a Tett és Védelem Liga közvetítő révén tudja támogatni az áldozatot a folyamatban. Közvetítő lehet az áldozat családtagja, ismerőse, az incidens tanúja vagy egy másik civil szervezet.

A Tett és Védelem Liga deklarált célja, hogy szoros kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel bizonyos országokban az incidensek áldozatai vagy tanúi először a hatóságokat értesítik.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: televízió, rádió, valamint a sajtó nyomtatott és internetes változata. A jelentések lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

A közbeszédet szakértői csoport monitorozza. Célunk, hogy a média egyre növekvő szeletét folyamatos megfigyelés alatt tarthassuk. A monitorozás kiterjed nagyjából az összes fogható tévé- és rádióadóra, minden nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, valamint az online hírportálokra, a közösségi oldalakra és a szélsőséges, gyűlöletkeltő honlapokra is. A monitorozás folyamata rendszeresen és következetesen, pontosan kidolgozott szabványok alapján történik.

A monitorozott gyűlöletcselekmények között vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyan incidensek is, amelyeket rögzítünk, de a havi statisztikába nem számítunk bele.⁸

Gyűlöletesemények, amelyek beleszámítanak a statisztikába:

- csak a monitorozott országban történt gyűlöletesemények; nem számít, hogy az áldozat az adott ország állampolgára vagy sem
- minden cselekedet, incidens, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ha a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó vagy azt gondolták róla, hogy zsidó
- bármilyen zsidó intézmény vagy épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társul további antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel])
- a Tett és Védelem Ligának bejelentett antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, szervezetekhez, intézményekhez
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- Izraellel és a cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha túlmennek a politikai közlésen és a hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják
- események, melyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek.

Gyűlöletesemények, amelyek nem számítanak bele a statisztikába⁹:

- az adott monitorozott országhoz és az ország zsidóságához köthető antiszemita gyűlöletesemények, amelyek valamilyen oknál fogva nem tartoznak a statisztikába (például nem az adott országban történtek, nem bizonyítható az antiszemita szándék, nem világosak az eset körülményei)

⁸ A kritériumok kialakításakor felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

⁹ A statisztikába nem számító gyűlöletcselekmények leírását módosítottuk; a jelenlegi leírások eltérnek a 2013-ban használt meghatározásoktól.

- gyűlöletkifejezések, amelyek rendszeresen megjelennek honlapokon, kommentekben és online fórumokon, de amelyekről nem érkezett bejelentés a Tett és Védelem Ligához
- egyéb hírek, amelyek csak közvetetten kapcsolódnak az antiszemitizmushoz.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Fentebb említettük a különböző indikátorokat, amelyek segítenek eldönteni, hogy az adott incidens elkövetését előítélet motiválta-e vagy sem.

Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, az incidens helyszínére és időpontjára vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk és szintén lejegyezzük, hogy az adott cselekménynek voltak-e és ha igen, milyen akár jogi következményei.

A cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeit is rögzítenünk. Az esetek tipizálását kétféle módon végezzük. Az egyik kategóriarendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni uszítás, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és holokauszttagadás.

A másik csoportosításakor a *Nézzünk szembe a tényekkel!* című útmutató ajánlása alapján a következő hétféle cselekménytípust különböztetjük meg¹⁰:

- Emberölés: halált okozó, személy elleni támadás
- Súlyos fizikai erőszak
  - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat
  - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás
  - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek élete veszélybe kerül
  - bombák és levélbombák
  - emberrablás

- Támadás
  - személy elleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos
  - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet
  - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is beleértve, amikor a dobás célt téveszt

- Rongálás
  - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt
  - tulajdon meggyalázása
  - gyűjtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyűjtogatási kísérlet

- Fenyegetés
  - egyértelmű és konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés
  - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán meglepetésváltás volt
  - zaklatás
  - rágalmozás

- Gyűlöletbeszéd
  - nyilvános gyűlöletbeszéd
  - virtuális gyűlöletbeszéd
  - sértő magatartás
  - egynél több címzettnek elküldött sértő írás
  - gyűlöltbeszéd az irodalomban és a zenében

- Diszkriminációs esetek

Elsődleges fontosságúnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek az incidensek ugyanis nem légtüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amelyben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó (Perry 2001, 8). A statisztikai adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekményt körülvevő környezet megértésében." Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

ANTISZEMITA GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK 2023. JÚNIUS

Alapítványunk ebben a hónapban egy antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, ezt gyűlöletbeszédként regisztráltuk.

GYŰLÖLETBESZÉD

„Mocskos zsidónak” nevezték a Momentum politikusát

Forrás: neokohn.hu

Ebbe soha nem szabad beletörődnünk. Itt Budán továbbra is zéró toleranciát hirdetünk a gyűlöletkeltés és kirekesztés minden formája ellen, és minden lehetséges lépést megteszünk az elkövetők ellen. Magánemberként pedig a mindennapokban is fontos kiállnunk embertársainkért, ha ilyen magatartást tapasztalunk” számolt be az esetről Berg.

2023. június 5. „Jól indul a hét: munkába menet odalép hozzám egy fiatalember az utcán, és azt sziszegi, »mocskos zsidók vagytok«. Persze nem ez az első ilyen eset, és sajnos bizonyára nem is az utolsó. A minap például Bedő Dávid kollegám és barátom kapott antiszemita megjegyzések által kísért halálos fenyegetést.

TOVÁBBI GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány júniusi monitoringtevékenysége során egy olyan esetet azonosított, amely bár gyűlölet motiválta incidens, de az időpontja ismeretlen, vagy jelentéktelensége, illetve az antiszemitizmus szándék egyértelműségének hiánya miatt nem képezi részét a statisztikának.

A náci rendszer és a mai magyar politikai berendezkedés között volt párhuzamot Hadházy Ákos

Forrás: mandiner.hu

2023. június 14. A holokausztot relativizáló bejegyzést tett közzé a Facebookon Hadházy Ákos. A független országgyűlési képviselő burkoltan Adolf Hitlerhez hasonlította a magyar miniszterelnököt, míg az orbáni kormányzás politikai hatásait a holokauszthoz mérte. A rövid bejegyzés egyértelmű belpolitikai üzenet, amelyben világosan tetten érhető a párhuzam a náci rendszer és a mai magyar politikai berendezkedés között.

„Meggyilkolt európai zsidók emlékműve Berlinben. Ide vezetett, amikor egy gátlástalan politikus a propagandagépezetével a kereszténység védelmének és valamiféle háttérhatalmi összeesküvés és a fajok keveredése elleni harc nevében uszított és hergelt egy egész nemzetet. És ide vezetett az, hogy nem állították meg időben azok a tömegek, akik látták, mi folyik az országban. Amikor még megtehették volna” írta Hadházy Ákos, aki egy fotót is posztolt magáról, háttérben a német főváros holokauszt-emlékművével.

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

Soron kívül magyar állampolgárságot kapott Izraelben Tova Meir, a Széna téri vadmacska

Forrás: hirado.hu

2023. június 7. Soron kívül magyar állampolgárságot kapott Izraelben „Széna téri vadmacska”, a holokauszt túlélő, majd 1956-os harcos Tova Meir. A magyar állampolgárságot Panyi Miklós parlamenti és stratégiai államtitkár adta át a 96 éves holokauszt túlélőnek, aki 1956-ban a Széna téri felkelőcsoportban harcolt, majd elhagyta Magyarországot.

„Nagyon örülök az állampolgárságnak. Úgyis magyar vagyok, hát legyen állampolgárságom is” mondta Tova Meir az MTI tudósítójának a rendezvény után, melyen kibucának egész közössége köszöntötte az idős asszonyt, s a helyi kórus énekelt a beszédek között. Munkásságát Ron Lusztig, a magyarajkú izraeliek cfáti emlékmúzeumának igazgatója és Panyi Miklós méltatta.

Fantasztikus élettörténet, az ellenállás, az élni akarás, az újrakezdés története hangsúlyozta Panyi Miklós. „Életét végigkíséri a közép európai népeket, köztük a kárpát-medencei magyarságot és zsidóságot ért megpróbáltatások és tragédiák sorozata. Sorsából rengeteget tanulhatunk és meríthetünk: a második világháború idején történt minden tragédia és nehézség ellenére hazáját nem hagyta el, és az 56-os forradalomban ellenálló szabadságharcos lett, életét kockáztatva küzdött a szovjet megszállás és elnyomás ellen a szabadságért” emelte ki az államtitkár.

„Példa nélküli, hogy több mint hatvan éve elhagyta Magyarországot, és Izraelben talált új otthon, de a mai napig őrzi magyarságát, ápolja a magyar nyelvet, ezen a nyelven beszél, énekel, és őrzi emlékeit. Életútja élő kötelék Izrael és Magyarország között” méltatta Panyi Miklós az ünnepeltet.

Tova Meir Einhorn Gizella néven született a kárpátaljai Gányán, s a második világháború idején Budapestről hajtották halálmenetben a nyugati határ felé. Később álnéven bujkált, majd tolmácsolt a szovjet csapatoknak. A felszabadulás után is megtartotta háborús álnevét, nem tért vissza eredeti személyazonosságához.

1956-ban a felkelőkhöz állt, s a Széna téri csoportban Szabó bácsi akkor nevezte el vadmacskának, amikor kiváló látásával messziről felismerte, hogy egy mentőautóban ÁVH-sok ültek, s mint utóbb kiderült véres gézbe csomagolva fegyvereket szállítottak.

A levert felkelés után Ausztriába menekült a megnyitott határon, majd onnan Belgiumba került, ahol három évig élt. Ekkor a vöröskereszt segítségével megtalálta Izraelben élő bátyját, és kiutazott hozzá. 1959-ben visszavette eredeti nevét, és letelepedett az észak-izraeli Ajelet Hasahar nevű kibucban.

Szalai Kálmán: Hadházy Ákos kimerítette a holokauszt-relativizálás fogalmát

Forrás: mandiner.hu

2023. június 17. Ez kimeríti a holokauszt-relativizálás fogalmát, ami elfogadhatatlan – mondta a Mandinernek Szalai Kálmán, a Tett és Védelem Alapítvány titkára Hadházy Ákos botrányos Facebook bejegyzése kapcsán.

„Meggyilkolt európai zsidók emlékműve Berlinben. Ide vezetett, amikor egy gátlástalan politikus a propagandagépezetével a kereszténység védelmének és valamiféle háttérhatalmi összeesküvés és a fajok keveredése elleni harc nevében uszított és hergelt egy egész nemzetet. És ide vezetett az, hogy nem állították meg időben azok a tömegek, akik látták, mi folyik az országban. Amikor még megtehetnék volna” írta a független országgyűlési képviselő, aki egy fotót is posztolt magáról, háttérben a német főváros holokauszt-emlékművel.

Szalai szerint a parlamenti képviselő ezzel az üzenettel letudta a napi viktorozást, kimondva-kimondatlanul Adolf Hitlerhez hasonlítva a miniszterelnököt, míg az orbáni kormányzás politikai hatásait a holokauszthoz mérte. A rövid bejegyzés egyértelmű belpolitikai üzenet, amelyben világosan tetten érhető a párhuzam a náci rendszer és a mai magyar politikai berendezkedés között.

Továbbá kimeríti a holokauszt-relativizálás fogalmát is, amelyet a Tett és Védelem Alapítvány minden egyes közéleti szereplő esetében határozottan elítél.

„Sajnálatos módon az utóbbi időszakban drasztikusan megszorodtak az ehhez hasonló kijelentések, így nem lehet elégszer felhívni a figyelmet arra, hogy a zsidóság legnagyobb tragédiája, a civilizáció legnagyobb népiirtása soha, semmilyen körülmény között nem használható önös politikai érdekek mentén.”

Szalai Kálmán szerint legfeljebb jóhiszeműen feltételezhető, hogy Hadházy nem műveletlen, történelmileg tájékozott közéleti személyiség, ezért még súlyosabb az általa vont torz történelmi analógia, a szándékosan kicsavart narratíva, amely egyetlen célt szolgál: bármi áron csapást mérni a politikai ellenfélre.

„Kérdés, mi szükség van ehhez a zsidóságra, miért a magyar zsidó közösség tölti be a bunkósbot szerepét, amely a politikus állításával szemben reneszánszát éli napjainkban. Soha nem látott mértékű anyagi és egyéb természetű erőforrásokat kap a magyar államtól, Olaszország mellett Magyarország a zsidók számára a legbiztonságosabb európai állam. Hadházy Ákos azt a kormányt vádolja faji uszítással, antiszemitizmussal, amelyik országhatáron belül és kívül magyar anyanyelvű zsidó közösségek zsinagógáit újíttja fel, akkor fogalmazza meg képtelen vádjait, amikor Magyarország Izrael legszorosabb szövetségese a nemzetközi politikai porondon” közölte.

A TEV titkára úgy folytatta: „A politikus szavai szervesen illeszkednek abba a retorikai vonulatba, amely a politikai hetvenkés lázától fűtve, mondandója alátámasztásul nem átalja álságos módon felhasználni a holokausztot. Ez a mérhetetlenül káros megközelítés és szóhasználat aláássa a holokauszt emlékét, tökéletes érzéketlenséggel leértékelve annak tragikus egyediségét. Semmiféle relevanciája nincs a holokauszt eszközként való használatának a napi politikai vitákban, egyetlen aktuálpolitikai történés sem jogosíthat fel közéleti szereplőt arra, hogy aprópénzre váltsa a holokausztot. Félreértés ne essék, a mindenkori politikai hatalmat lehet és szükséges is bírálni, de mi köze van ennek a holokauszthoz, a magyarországi zsidó közösségekhez?”

Továbbá rámutatott arra is, Hadházy András, ha már Berlinben járt és a zsidóság életkörülményei foglalkoztatták, találhatott volna adekvátabb kormányt is kritikái számára a magyar kabinetnél.

Az utóbbi években Németországban regisztrált antiszemita incidensek száma összehasonlíthatatlanul magasabb a magyarországi adatokkal – ismertette a TEV titkára –, a magyarországi zsidó közösség sokkal inkább biztonságban tudhatja magát, mint a megközelítőleg nyolcvanezres, többnyire orosz ajkú német zsidó közösség. A német bevándorláspolitikai egyik következményeként jelentősen megnőtt a zsidókat érintő atrocitások száma. A német oktatási miniszter május végén úgy fogalmazott: „ahogy társadalmunkban, úgy az iskolákban is egyre erősebb az antiszemitizmus”. Felix Klein, a berlini kormány antiszemitizmus elleni küzdelemért felelős biztosa is megerősítette, hogy terjed az antiszemitizmus az iskolákban, és nemcsak a diákok, hanem a pedagógusok körében is.

Az Élet Menete Alapítvány és barátai tették rendbe a tiszafüredi zsidó temetőt

Forrás: akibic.hu

2023. június 19. „Fantasztikus nap volt!!! Tiszafüreden a zsidó temetőben tartottuk baráti társaságunk önkéntes napját amikor is sok jó budapesti és tiszafüredi ember össze jött azért hogy jót cselekedjünk! Dolgoztunk, beszélgettünk, tervezgettünk együtt mindenféle ember a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből. Holokausztúlélő, történész, családfakutató, régész, rabbi, lelkész, városvezetők és civilek, együtt! Jó volt nagyon! (...)” olvasható az Élet Menete Alapítvány Facebook oldalán.

A holokauszt áldozataira emlékeztek országsszerte

Forrás: beol.hu, kaposvarmost.hu, sonline.hu, szeged.hu

2023. június 25. A vidéki zsidóság deportálásának 79. évfordulójára emlékeztek Kaposváron, Békéscsabán és Szegeden.

A kaposvári megemlékezésen már nem látni túlélőt, az emlékezők többsége már a második generáció, akik génjeikben, lelkükben tovább hordják a ki nem törölhető tapasztalást, hiszen emlékezni jogunk, emlékeztetni kötelességünk – mondta Csernai Anna, a Kaposvári Zsidó Hitközség tagja.

Róna László, a Kaposvári Zsidó Hitközség elnöke arról beszélt, hogy a zsidóság milyen szerepet töltött be a város életében. Kiemelte: sokat tettek a zsidók lakóhelyük fejlődéséért és az élet szinte minden területén maradandót alkottak. „A legfontosabb ezen a napon, hogy a fiatalok vegyék észre hova vezet a gyűlölet, ha azt hallják, hogy büdös zsidó vagy büdös cigány, annak a végén a gázkamra áll. El kell nekik mondani, hogy ez mekkora pusztító erővel bír és bármikor megtörténhet” zárta gondolatait Róna László.

Szita Károly, Kaposvár polgármestere megemlékezett az egy hónapja elhunyt Suchman Tamásról, akinek édesanyja Bauer Júlia megjárta a haláltábor. „Volt, hogy mást gondoltunk a politikáról, de egy dologban mindig egyetértettünk, soha többé nem történhet meg, hogy valakit származása, hite, véleménye alapján kétségbe vonják az élethez való jogát” mondta Szita Károly. Hozzátette: zsidó származású társaink a város és nemzeti közösségünk egyenrangú és értékes polgárai és a jövőben is így kell lennie. Amikor évente találkozunk, a békés együttélés, a másik szabadságának tisztelete mellett teszünk hitet. A városvezető hangsúlyozta: soha nem történhet meg, hogy származása, hite, világnézete vagy véleménye alapján bárkinek is kétségbe vonják az élethez való jogát.

A békéscsabai zsidó hitközség elöljárósági tagja, Lukácsné Moskovitz Tamara idézett egy levélből, amelyet nagybátyja írt a szüleinek 1943 végén, és hogy akkor reményekkel telve néztek a jövőbe. Aztán a remények kialudtak: nagybátyját munkaszolgálatra vitték, nagyapját pedig bevagonírozták. 1944. június 26-án bekövetkezett a békéscsabai zsidóság legsúlyosabb tragédiája, bevagoníroztak több mint 2 ezer remült békéscsabait, és jelentős részüket Auschwitzba szállították, ahol 29-én döntő többségüket azonnal gázkamrába zárták. Azaz pár óra alatt szinte a teljes békéscsabai zsidóság megsemmisült.

Hangsúlyozta: ezek az ember nem számok voltak, mindannyiuknak volt neve, története, méltósága és álma. Ez a népirtás dacol a józan ésszel, és a tanulsága, hogy ellent kell mondani azoknak, akik gyűlöletet keltenek. A ligeti zsinagógánál lévő emlékfal gránitkockáira egyenként vésték az ötezer Békés vármegyei áldozat nevét, hogy méltó módon emlékezhessenek.

Varga Tamás, Békéscsaba alpolgármestere hangsúlyozta: a helyi zsidóság kiemelkedő szerepet játszott abban, hogy a községből város lett.

A Mazsihisz elnöke, dr. Grósz Andor arról beszélt: a békéscsabaiak a gettósítás kezdetén is hitték, hogy velük nem történhet meg az, ami a sorstársaikkal megesett a náciok által megszállt területeken. Elmondta: a zsidók a fejlődés előmozdítói voltak, beilleszkedve építették a társadalmat. Fontosnak nevezte, hogy a fiatalokkal ismertessék meg a vézskorszak történetét. Ugyanis a szélsőséges eszmék nem tűntek el, harcolni kell azért, hogy ezek a vélemények ne nyerhesenek teret. Megemlítette, hogy az antiszemitizmus lopakodó formában jelen van, bár a holokausztot nem lehet tagadni, vannak, akik igyekeznek relativizálni.

A mártír-istentiszteletet Markovics Zsolt főrabbi tartotta. Mint fogalmazott, generációról generációra megkérdezik, amelyre nem tudni a választ, hogy hol volt Isten Auschwitzban. Azonban ő azt kérdezte: hol volt az ember Auschwitzban. Az ember akkor is megmutatta azt, amit az elmúlt évezredekben is mindig, hogy vagyunk mi és vannak ők; és hogy a másokat el kell különíteni, pusztítani. Ez nem sikerült. Ha az ember nem is volt ott Auschwitzban, az Isten ott volt néhányakkal, akik nemzedékről nemzedékre közösséget teremtenek. Kiemelte: olyan társadalomra van szükség, ahol a béke nem üres szó.

A soá hetvenkilencedik évfordulóján ifj. Iványi Gábor, a Magyarországi Evangélikumi Testvérközösség lelkésze szólalt fel és emlékezett meg azokról a zsidókról, akiket a vézskorszak alatt Magyarországon, azon belül Szegeden és környékén is elpusztított az embertelen propaganda és a társadalmi-politikai kirekesztés nyomán született gyűlölet.

„Fohászokodunk az általunk ütött sebek gyógyulásáért és azért, hogy az emlékezés iránti közös elköteleződésünk olyan társadalmi párbeszédet és együttélést ösztönözzön, amely egyrészt ellenáll a gyűlölködésnek, a megosztásnak, a megbé-

lyezésnek, a megfélemlítésnek, másrészt tereket nyit a megbecsülésnek, a szolidaritásnak, a találkozásnak, a gondolatcserének, a kultúra- és a vallásközi párbeszédnek” mondta a lelkész.

Kendrusz Attila, a Szegedi Zsidó Hitközség vallási vezetője arról beszélt, hogy a nép mindig bűnbak szerepet kapott a történelemben.

„Mi, zsidók kőbe vessük a halottaink nevét, ugyanúgy, ahogyan a tíz parancsolat is kőbe véste az Örökkévaló, és azért mondjuk ki a nevüket, mert fontosak számunkra, és azt jól tudjuk, akinek a nevét kőbe vésik és felolvassák, az örökké él. Az emlékezés a zsidó ember számára tevőleges parancsolat, emlékeznünk és emlékeztetnünk kell a nemzedékeket a holokauszt rémtetteire és következményeire, mert a múlt bűneire emlékezni segít elkerülni a bűnök jövőbeni ismétlését. A halottakat nem tudjuk visszahozni az életbe, de a jelenben tudunk tenni valamit azért, hogy a haláluk ne legyen hiábavaló.”

Tóth Károly önkormányzati képviselő arról beszélt, hogy amikor hetvenkilenc évvel ezelőtt elindultak végzetes útjukra a szegedi halálvonatok, fájóan kevesen voltak azok, akik szót emeltek volna ez ellen a gyalázat ellen. Hatott a szegényletes propaganda, amely minden bajok okozóinak csakis a hazai zsidóságot állította be. Az akkori magyar lakosság nagy többsége pedig vagy elhitte a zsidókkal kapcsolatos hazug vádakot, vagy némán tűrte a zsidóellenes törvényeket, majd a hazai zsidósággal szemben egyre nyíltabb, egyre durvább erőszakot. Sajnos, a magyarok nagy többsége 1944 nyarán megmérgetett és könnyűnek találtatott. Ma is kissé hasonló, de szerencsére nem ennyire fenyegető jelenséget tapasztalunk: fájóan sokan váltak közönyössé, szinte már érzéketlenné, nem ritkán ellenségesse a szegények, a rászorulókat, a társadalom perifériájára szorult emberekkel szemben figyelmeztetett Tóth Károly.

Iványi Gábor, a Magyarországi Evangélimi Testvérközösség elnöke végül arról beszélt, mennyire fontos az emlékezés.

„Évről évre össze kell gyűlni emlékezni, egyrészt azért, mert pótolhatatlanul hiányoznak azok, akik nyolc évtizeddel ezelőtt elindultak a halálba, a másik oka az emlékezésnek pedig az, hogy a magyar társadalom máig nem jutott el oda, hogy igazán ki tudja mondani, hogy vétkeztünk. Auschwitz nem egyszerű, véletlen kisiklás volt a történelem akkori forgatagában, hanem húsz évszázadon át tartó antijudaizmusnak, a gyűlölködésnek és a gaztetteknek a betetőzése.”

Elutasítják a zsidó vezetők Horthy Miklós szerepének átértékelését

Forrás: index.hu, szombat.org

2023. június 30. Eljött az ideje Horthy Miklós tisztességes megítélésének írja a Magyar Nemzetben Bánó Attila író, újságíró, aki szerint valahányszor előtérbe kerül vitéz nagybányai Horthy Miklós neve Magyarországon, „azonnal megszólal az a hisztérikus kórus, amely antiszemitizmust és fasizmust emlegetve gondoskodik a volt kormányzó nevének lejáratajáról.” Szerinte ez a gyakorlat a kommunista-szocialista időkől ered, amikor szó sem lehetett tárgyilagos vélemények és elemzések hangoztatásáról. A kormányzó történelmi szerepének újraértékeléséről szóló írásra reagáltak a hazai zsidóság vezetői is.

„Egyetértek azzal, hogy régóta itt az ideje Horthy Miklós tisztességes megítélésének. Azzal azonban nem, hogy ez a kormányzó felmentését jelentse. (...) A tárgyilagosság megköveteli a történelmi tényekkel való szembenézést, akkor is, ha azok adott esetben kényelmetlenek” írta az Indexen megjelent véleménycikkében Köves Slomó. Az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) vezető rabbija szerint Horthy ugyanis valóban hozzájárult a budapesti zsidóság deportálásának leállításához,

megkérdőjelezhetetlen erkölcsi és politikai felelősséggel tartozik a német megszállás előtti 24 év antiszemita közpolitikájáért és a német megszállás utáni tömeggyilkosság kivitelezésében aktív közigazgatás „munkásságának” passzív szemléléséért, a teljes vidéki zsidóság haláltáborba küldéséért.

Köves megalapozottnak tartja az állítást, miszerint a kormányzó nem volt a magyar zsidóság deportálásának feltétlen híve (erről is tanúskodik 1943 tavaszi, első válaszelevele Hitlernek), sőt, bár meglehetősen tétován és későn, igyekezett is megakadályozni a legnagyobb pusztítást. Előbb a saját elnöklete alatt összehívott 1944. június 26-i koronatanácson, majd ténylegesen július 6-án leállította a budapesti zsidóság deportálását. „Az én családom is ennek köszönheti életben maradását” -írja.

„Azt, hogy az akkor 76 éves Horthy milyen dilemmákkal kellett szembenézzen, személyesen kiszolgáltató helyzete mennyire befolyásolta döntéseit, aligha fogjuk megtudni. Ugyanakkor az is biztos, hogy nehezen képzelhető ennek a mégoly összetett történelmi személyiségnek a tisztességes megítélése anélkül, hogy feledésbe merülne a náci megszállókkal való kollaborációja és így a közreműködés 430 ezer magyar állampolgár halálba küldésében” jegyezte meg a rabbi.

A kormány nem deklarálta, hogy restaurálni akarja a Horthy-korszakot. Ilyesfajta törekvések vannak a társadalom és a politika bizonyos szegmensei részéről, de az ő olvasatában a kérdés markánsan nem került elő mondta a Szombat magazin-nak adott interjújában dr. Grósz Andor. A Mazsihisz elnöke szerint a zsidóság számára az a tömeggyilkosság, ami 1944-ben, Horthy Miklós kormányzósága idején történt, megmagyarázhatatlan és megbocsáthatatlan. Éppen ezért ellene vannak minden törekvésnek, ami a „legfőbb hadúr” tevékenységét át akarja értékelni.

Az ügyben kiadott egy közleményt is a Mazsihisz, amelyben azt írják, hogy a Magyar Nemzet szerzője „látszólag objektív megítélést vár el Horthy Miklós történelmi szerepéről. Valójában azonban csak egyet szeretne: mentsék fel őt a magyar holokausztban játszott bűnös szerepéből – ily módon ferdítve el a valóságot”. A Mazsihisz szerint a volt kormányzó megítélése kapcsán helye van a tudományos vitának, „de az ilyen ügyek felmelegítése, folyamatos napirenden tartása a jelen politikai körülmények között felesleges indulatokat kelt és veszélyezteti a társadalmi nyugalmat”.

A Mazsihisz úgy véli, Horthy Miklós emléke és megítélése nemcsak a túlélők körében, hanem a tágabb történelmi perspektívában is egyértelmű: „cserbenhagyta a magyarság részét képező zsidóságot és átadta őket a náci hóhéroknek, holott tudta, hogy vadállati kegyetlenséggel megölik őket”.

A közlemény szerint „ezen a tényen az sem változtat, hogy vita folyik arról: mennyiben köszönhető neki a budapesti zsidóság jelentős részének megmenekülése 1944 nyarán”. De még ha igazak is azok a vélemények, amelyek alátámasztják az ebben játszott pozitív szerepét, az sem menti fel őt a korábbi tömeggyilkosságban való részvétele alól”- hangsúlyozza a Mazsihisz közleménye, amely az alábbi módon zárul:

„A valóság, a megtörtént események tagadása nem valamiféle történelmi vita, hanem hazugság, aminek terjesztését meg kell akadályozni. A holokauszt tagadása vagy relativizálása, a népirtásban aktív vagy passzív szerepet vállaló személyek tisztára mosásának szándéka nem lehet célja egyetlen becsületesen gondolkodó magyar embernek sem” hangsúlyozza a dokumentum.

EGYÉB HÍREK

Horthy Miklós tisztességes megítélését szorgalmazza Bánó Attila író

Forrás: magyarnemzet.hu

2023. június 18. Eljött az ideje Horthy Miklós tisztességes megítélésének – írja a Magyar Nemzetben Bánó Attila író, újságíró, aki szerint valahányszor előtérbe kerül vitéz nagybányai Horthy Miklós neve Magyarországon, „azonnal megszólal az a hisztérikus kórus, amely antiszemitizmust és fasizmust emlegetve gondoskodik a volt kormányzó nevének lejáratásáról.” Szerinte ez a gyakorlat a kommunista-szocialista időkben ered, amikor szó sem lehetett tárgyilagos vélemények és elemzések hangoztatásáról.

Bánó úgy látja, hogy számtalan érv és bizonyító erejű történelmi tény szól amellett, hogy Horthy tisztességes, keresztény, hazájáért és népéért komoly áldozatokra kész államférfi volt, aki a legnehezebb időkben is vállalta a kormányzással járó megpróbáltatásokat.

Horthynak a zsidósághoz fűződő viszonyáról szólva elmondja, hogy a kormányzó nem volt ellenséges, miként azt egyesek mániákusan ismételtetik. Épp ellenkezőleg, több zsidó családdal ápolt szívélyes kapcsolatokat. Klessheimben nem kötött a zsidóság rovására semmiféle alkut, a kormányzóságot megnyirbált jogkörökkel pedig azért vállalta a német megszállás után is, mert attól tartott, hogy a lemondását követően egy nácibarát kormányzó lép a helyére.

„A korábbi zsidótörvények miatt a zsidóság jogosan neheztel Horthy Miklósról, azonban a kormányzó épp ezekre hivatkozva utasította el Hitler deportálásokra vonatkozó követelését. Horthy Miklós nem volt háborús bűnös, ilyen vádat akkor sem emeltek ellene, amikor a győztesek nagyjátóval keresték a bűnösöket. Portugáliai emigrációja alatt nyugaton élő, jómódú zsidó családok is támogatták. A becsületes magyar kormányzó ugyanis hosszú hivatali idejében nem gyarapította vagyonát, és külföldi bankszámlákat sem hozott létre

– ellentétben sok más vezető politikussal” – írja Bánó, aki felkereste Stark Tamás történészt, a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetének főmunkatársát, hogy nyilatkozzon az Adolf Hitler és Horthy Miklós második klessheimi tárgyalásával kapcsolatos feltevésekről.

Nincs okunk feltételezni, hogy olyan titkos, szóbeli megállapodásokra is sor került, amelyekre azóta ne derült volna fény – mondta a történész. Ezekben a tárgyalásokon nem a magyarországi „zsidókérdés” német típusú megoldása volt az elsődleges téma, hanem a Kállay-kormány német szemszögből való megbízhatatlansága.

A történész szerint a zsidóság totális deportálásáról nem volt szó, ez a tárgyalásokon nem merült fel. Arra a kérdésre, hogy helytálló-e a feltételezés, miszerint Horthy sürgette a deportálásokat, Stark Tamás így felelt: Horthy ez idő tájt a zsidókérdésben passzivitást mutatott. A zsidókérdést teljes mértékben a kormány hatáskörébe utalta. Korábban több zsidótörvényt is életbe léptettek Magyarországon, de amikor a német megszállás után a holokauszt teljes valóságában kibontakozott, akkor már nem törvények, hanem rendeletek születtek. Horthy a rendeleteket sem írta alá. Később viszont feladta a passzivitását.

Horthy az úgynevezett csendőrpuccs időszakában ismét aktívvá vált. Ezzel kapcsolatban a történész a következőket mondta:

Ennek sok oka lehet. Tudjuk, hogy még a csendőrpuccs előtt, kerülő úton eljuttatták hozzá az auschwitzi jegyzőkönyvet. Ezen keresztül szembesült a Magyarországról elszállított zsidók tömeges megsemmisítésének valóságával. (...) Horthy a koronatanács június 26-i ülésén kezdeményezte a deportálások leállítását, valamint Endre László és Bakó László belügyi államtitkárok menesztését. A július 7-i úgynevezett csendőrpuccs még inkább ebbe az irányba mozdította. Az esztergomi páncéloshadosztály néhány egységének segítségével eltávolította a csendőröket, és megakadályozta a fővárosi zsidóság elhurcolását.

Arra a kérdésre, hogy az ország, illetve a zsidóság szempontjából miként alakult volna a helyzet, ha Horthy Klessheim után lemond, Stark Tamás ezt válaszolta: Horthy játszott a lemondás gondolatával, de azután elállt ettől, mert Hitler ügyes taktikával azt ígérte neki, hogy ha Magyarországon a belpolitikai helyzetet, illetve a frontot stabilizálják, akkor a német csapatok elhagyják az országot. Horthy azt gondolta, hogy a németek kivonulását követően visszanyerheti a cselekvési szabadságát, és kivezetheti az országot a háborúból, aminek persze nem volt realitása. A zsidóság szempontjából feltételezhetően rosszabb lett volna a helyzet, mert ebben az esetben a deportálást, ami addig rekordsebességgel zajlott, teljesen végrehajjták, és annak a budapesti zsidóság is áldozatául esik.

„Elérkezett az ideje Horthy Miklós tisztességes és tárgyilagos megítélésének, érdemei elismerésének. Eleget hallottunk a „bűneiről”, de nem kellene örök időkre eltűnni azokat a marxista ihletésű rágalmatokat, amelyeket radikális hangoskodók szűk csoportja rendre ismételt, valahányszor Horthy történelmi szerepének megítélése szóba kerül” hangsúlyozza Bánó.

Ötmillió forintra büntette az Országgyűlés elnöke Novák Elődöt

Forrás: 444.hu

2023. június 19. A cigánybűnözés szó használata miatt Kövér László házelnök 5 millió forintra büntette Novák Elődöt, a Mi Hazánk országgyűlési képviselőjét. Novák Előd május 22-i interpellációjában feltett kérdés úgy hangzott: miért nem lép fel a kormány a Facebook önkényével szemben? A levelező elnök Lezsák Sándor volt.

A 444.hu összefoglalója szerint a felszólalásban elhangzott, hogy „a Facebook orwelli világának újbeszél nyelve a beteges polkorrektség jegyében számos programponturnkat sem engedi említeni a szegregációtól kezdve a cigánybűnözés elleni fellépésen át az LMBTQP-felvonulások betiltásáig”.

Novák tévedésnek nevezte azt a megközelítést, hogy a magántulajdonban lévő Facebook azt tilt ki a felületéről, akit akar, „mert ennyi erővel egy vendéglő- vagy diszkótulajdonos is kiírhatná, mondjuk igény volna rá, hogy »Cigányok nem léphetnek be!«”

Lezsák Sándor megköszönte a felszólalást, egy szóval sem kifogásolva a cigányozást, és Répássy Róbert államtitkár sem kérte ki magának, csak nem értette, Novák miért hasonlította a cigányokat a Mi Hazánkhoz.

„A házelnök ráadásul a Mi Hazánk Btk.-szigorító törvényjavaslatát is letiltotta hasonló indokolással, így a társadalmat sújtó probléma megoldása helyett polkorrekt struccpolitikát folytat a kormány” írta közleményében a Mi Hazánk.

2016-ban a Tett és Védelem Alapítvány kezdeményezésére indított eljárásban a bíróság jogerősen elítélte az egyik hírportált a cigánybűnözés menü alatt megjelenő hírösszefoglalókért és kötelezte a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot a tartalom elérhetetlenné tételéért.

Maradhat Szálasi fényképe és a nyilaskeresztre emlékeztető kereszt a nemzetvezető özvegyének sírján

Forrás: hirklikk.hu, 444.hu

2023. június 23. A Farkasréti temetőben található Szálasi Ferenc feleségének, Lutz Gizellának a sírja, amelyről februárban derült ki, hogy megváltozott az újnnyilas Magyarrelvű Mozgalom vezetőjének köszönhetően írja a Hirklikk. A síremlék jelenleg úgy néz ki, hogy a márványobelisk tetetjén egy nyilaskeresztre emlékeztető szimbólum látható, a sírkövön pedig van egy fotó, amin Lutz Gizella mellett Szálasi Ferenc látható civilben. A fotó mellé egy mondat is felkerült: Szálasi Ferenc emlékére.

A kialakult helyzetre reagálva a Fővárosi Önkormányzat jogszabályt módosított. Ennek következtében csak egy dolgot változtatott meg a sír kezelője: a korábbi felirat helyett csak egy Lutz Gizella idézetet lehet látni: „...persze, hogy hittem, ha az ember szeret valakit, annak hisz!” A mondat Almási Tamás 1991-es, a kistarcsai internálásokkal foglalkozó dokumentumfilmjéből származik. A botrány csaknem fél éve robbant ki, de a síremlék továbbra is furcsán néz ki, a szabálytalan nyilaskereszt akkor is nyilaskereszt, mert mégiscsak Szálasiné sírjáról van szó, rajta Szálasai fotójával jegyzi meg a Hírklubb.

„Ha a sír tulajdonosa ismét törvénysértő feliratot használ, akkor felszólítjuk az eltávolítására – mondja Kiss Ambrus általános főpolgármester-helyettes a 444-nek. Ha ezután sem történik semmi, akkor jogunk van letakarni, megváltoztatni és eltávolítani a feliratot.”

A nyilaskeresztre emlékeztető nyilaskeresztről és a fényképről azt mondta, hogy jogilag nehezen lenne bizonyítható, hogy ez csakugyan az. „Ez már egy ideológiai-jogi csata lenne, ha a bíróság egyszer kimondaná róla, hogy tiltott önkényuralmi jelkép van a síron, akkor mi örömmel kezdeményezzük annak eltávolítását” – utal Kiss Ambrus arra, hogy a XII. Kerületi Rendőrkapitányság február végén önkényuralmi jelkép használatának vétsége miatt ismeretlen tettes ellen indított nyomozást.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság is válaszolt a 444.hu megkeresésére, az ügyvel kapcsolatban elmondták, hogy megszüntették az eljárást. A főpolgármester-helyettes azt mondta: ahogy a kereszt esetében, úgy a fotó kapcsán is feltételezhető a parttalan vita, ezért inkább nem kifogásolták a fényképet. „Ha bemegy egy temetőbe, akkor sok síron van olyan ember fotója, például családtagé, aki nem feltétlenül abban a sírban nyugszik. Tízből kilenc ember fel sem ismerné a fotón Szálasit.”

Kiss szerint más lenne a helyzet, ha Lutz Gizella sírja kultikus szélsőjobboldali helyé alakulna, de reméli, ez a veszély nem fenyeget. Szálasai 1944. október 16. és 1945. március 28. között volt Magyarország nemzetvezetője. Uralma alatt a nyilasok halálmeneteket indítottak, számos zsidót a Duna-parton végeztek ki.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A *Kategória* rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Sorszám	Dátum	Esemény	Kategória
1.	június 5.	„Mocskos zsidónak” nevezték a Momentum politikusát	Antiszemita gyűlöletcselekmények – Gyűlöletbeszéd
2.	június 7.	Soron kívül magyar állampolgárságot kapott Izraelben Tova Meir, a Széna téri vadmacska	Közösségi hírek, reakciók
3.	június 14.	A náci rendszer és a mai magyar politikai berendezkedés között vont párhuzamot Hadházy Ákos	További gyűlöletcselekmények
4.	június 17.	Szalai Kálmán: Hadházy Ákos kimerítette a holokauszt-relativizálás fogalmát	Közösségi hírek, reakciók
5.	június 18.	Horthy Miklós tisztességes megítélését szorgalmazza Bánó Attila író	Egyéb hírek
6.	június 19.	Ötmillió forintba büntette az Országgyűlés elnöke Novák Elődöt	Egyéb hírek
7.	június 19.	Az Élet Menete Alapítvány és barátai tették rendbe a tiszafüredi zsidó temetőt	Közösségi hírek, reakciók
8.	június 23.	Maradhat Szálasi fényképe és a nyilaskeresztre emlékeztető kereszt a nemzetvezető özvegyének sírján	Egyéb hírek
9.	június 25.	A holokauszt áldozataira emlékeztek országszerte	Közösségi hírek, reakciók
10.	június 30.	Elutasítják a zsidó vezetők Horthy Miklós szerepének átértékelését	Közösségi hírek, reakciók

---

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Liga, mint európai szervezet helyi partnerekkel együttműködésben végzi munkáját. Magyarországi partnere a Tett és Védelem Alapítvány, amely zsidó szervezetek civil kezdeményezése és a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért.

Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus ért, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez!

Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és Facebook-oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtjük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját!

Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:

Cím: 1082 Budapest, Baross utca 61.

Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. 2011 Audit of Anti-Semitic Incidents.

CEJI, 2012. Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motíválta incidensek monitorozásához. Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. Hate Crime. Impact, Causes and Responses. London: SagePublications.

Community Security Trust (CST). 2013. Antisemitic Incidents Report 2012.

Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. Hatecrimes. In Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. Hate Crime Laws. A Practical Guide. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Tett és Védelem Liga,
Szalai Kálmán titkár

Szerkesztők: Nádasi Krisztián vezető kutató,
Brüsszel Intézet Kutatási és Incidenskövető Csoport
Dr. Bodó Kristóf ügyvéd, a Tett és Védelem Alapítvány
és a Brüsszel Intézet jogi képviselője
Tóth Gábor kommunikációs szakértő

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus,
Tett és Védelem Liga Elnöke
Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak,
a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő
irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a
jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag
a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a
forrás pontos megjelölésével.

2023 Budapest

TETT ÉS VÉDELEM LIGA

1040 Brüsszel, Rue de Froissart 109.
<http://www.apleu.org>

